

Estany de Puigcerdà: inspiració i llegenda

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Situat als afores del nucli antic, l'estany de Puigcerdà és un dels indrets més visitats de la vall cerdana. Al llarg dels anys, aquest espai no ha deixat indiferent ni cronistes ni viatgers, i ha inspirat artistes i escriptors fins als nostres dies.

La primera notícia que en conservem és de l'any 1260, però els historiadors el vinculen a la fundació de Puigcerdà, l'any 1177. La nova població mancava d'aigua per raons orogràfiques i es creu que s'amplià una mollera que ja hi havia tot afegint-hi un canal que portés aigua del riu Querol.

Durant segles, s'utilitzà per regar, com a punt d'extracció de llot per fertilitzar camps i horts, fou indret de pesca, reserva d'aigua i, especialment a l'hivern, se n'extreia gel. A finals del segle XIX s'hi afegí una nova funcionalitat: el lleure. L'estany esdevingué el nucli de l'eixample puigcerdanenc i s'hi començaren a construir torres d'estiueig que comprarien membres de la societat benestant barcelonina. L'estany s'omplí de senyors vestits amb pantalons blancs i canotier, senyores amb ombrelles amb volant de puntes i minyones corrent rere la mainada.

L'estany de Puigcerdà ha deixat empremta a tot aquell que l'ha visitat, especialment, a artistes i escriptors. Ha

estat l'escenari de nombroses cròniques i novel·les escrites, entre d'altres, per Joan Maragall, Narcís Oller o Prudenci Bertrana, i fins i tot Carlos Ruiz Zafón hi situà una de les escenes més rellevants del seu llibre *El joc de l'àngel*. Pere Borrell en captà l'essència a la pintura *El llac de Puigcerdà* de 1887.

Canvia a cada estació. Canvien els colors dels arbres, canvien els animals que l'habiten. Grans i petits prenen el temps d'observar aquesta evolució, però agafa un protagonisme especial durant l'estiu, quan es converteix en l'escenari de la Festa de l'Estany. A final del segle XIX, les famílies benestants que estiuejaven a la vila instauraren una festa entorn de l'estany que tancava simbòlicament els tres mesos durant els quals havien visitat la família, fet negocis, millorat la salut i gaudit del lleure. Actualment, se celebra el darrer cap de setmana d'agost i és una festivitat indispensable que té com a fil conductor

una dona cerdana: la vella de l'Estany. Diu la llegenda que sota les aigües de l'estany hi viu una vella acompanyada de les fades de Lanós. A final d'agost, la vella surt a la superfície, valora els avenços de la vila i saluda tots aquells que l'acompanyen amb carrosses decorades al ritme de la música pels carrers i places del poble. Acabada la festa, la vella torna a l'estany: s'hi endinsa discretament entre les branques d'un desmai.

Passejar vora l'estany ens aboca a una certa nostàlgia. El temps s'atura mentre contemplem les torres d'estiuig que es deixen veure entre la vegetació prominent i observem amb atenció els cignes, les oques i els ànecs collverds que omplen el parc i les aigües. Com va escriure el periodista, poeta i dibuixant Josep M. Junoy al llibre *El gris i el cadmi* (1926), l'estany de Puigcerdà és un dels «racons més sentimentals de Catalunya, el marc perfecte per a un idil·li».